

ЧУЖДЕСТРАНЕН ОПИТ/ FOREIGN EXPERIENCE

DOI: 10.54664/SSVD5824

**ИМУНИТЕТЪТ НА НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ В РЕПУБЛИКА АЛБАНИЯ
И В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ***Аниса Гиу***THE IMMUNITY OF MEMBERS OF PARLIAMENT IN THE REPUBLICS OF ALBANIA
AND BULGARIA***Anisa Giu*

Abstract: *Every democratic state introduces in its legal system explicit guarantees for the effective functioning of the three types of state power: legislative, executive, and judicial. One such guarantee with regard to the legislature is the immunity of Members of Parliament (MPs). The exceptional importance of this legal institution has been recognized for decades in both the international legal doctrine and in the laws of individual countries. This type of immunity is the guarantee that the state provides to MPs in order for them to fully realize their basic rights and to fulfill their basic obligations. This type of immunity is also a guarantee for the citizens who, by electing the MPs, assign them the authority to protect their basic civil rights and freedoms. Therefore, the immunity of MPs is regulated at the constitutional level, and all issues related to its legal regulation and improvement are always the subject of broad parliamentary, public, and scientific debates. This report presents a brief analysis of the immunity of MPs in the Republic of Albania and in the Republic of Bulgaria.*

Keywords: *immunity, Members of Parliament, Constitution, criminal irresponsibility, criminal inviolability, National Assembly.*

I. Въведение

Изключителната значимост на правния институт „имунитет на народните представители“ е призната от десетилетия както в международноправната доктрина, така и в националните законодателства на отделните държави. Всяка демократична държава въвежда в правната си система изрични гаранции за ефективното функциониране на трите вида държавни власти: законодателна, изпълнителна и съдебна власт. Такъв вид гаранция по отношение на законодателната власт е иму-

нитетът на народните представители. Този вид имунитет е гаранцията, която държавата осигурява на народните представители, за да реализират те пълноценно основните си права и за да изпълнят основните си задължения. Този вид имунитет е гаранция и за гражданите, които избирайки народните представители, им възлагат пълномощие да защитават техните основни граждански права и свободи. Поради същественото значение на имунитета на народните представители за реализиране на законодателната власт, той е регламенти-

ран във върховния закон на повечето държави. Този подход е възприет в Република Албания и в Република България. Макар и правните системи на двете държави да се отличават с различия, които произтичат от историческото им развитие, националните им характеристики и принадлежността им към международните и европейските организации (в това число обстоятелството, че Република България е държава – членка на ЕС), анализираният правен институт има сходна уредба на конституционно равнище.

II. Имуניתетът на народните представители в Република Албания и в Република България

Имуניתетът на народните представители, като един от най-важните правни институти, е разписан във върховните закони на Република Албания¹ и Република България².

В албанската правна система, статутът на народните представители е регламентиран изрично в Конституцията на страната, която урежда имунитетът на народните представители, несъвместимостта на функциите им с други дейности (публични и частни), възнаграждението им и други важни въпроси.

По-конкретно, в чл. 73, ал. 1 от Конституцията на Република Албания (КРА) е записано, че депутатите **не носят отговорност за изразените от тях мнения и гласувания** в Народното събрание, т.е. въведена е наказателна неотговорност в посочената хипотеза. Следва да се отбележи, че визираната разпоредба не се прилага в случай на клевета.

Наказателната неприкосновеност на народните представители е регламентирана в чл. 73, ал. 2 от КРА. Съгласно посочената разпоредба албански депутат не може да бъде наказателно преследван без разрешение на Народното събрание. Такова разрешение се изисква и в случаите, когато народен представител трябва да бъде арестуван.

В чл. 73, ал. 3 албанският законодател е регламентиран, че народен представител може да бъде задържан или арестуван и без разрешение, но само когато е задържан при или непосредствено след извършване на **тежко престъпление**. В тези случаи Главният прокурор незабавно уведомява Народното събрание, което, когато прецени, че производството е неоснователно, може да вземе решение за отмяна на мярката.

При наличие на посочените по-горе хипотези, Народното събрание взема решенията си с тайно гласуване.

Описаните по-горе правни норми, които регламентират наказателната неприкосновеност на албанските депутати се отнасят до производствата за всички видове престъпления, свързани или не с упражняване на функцията „народен представител“. По този начин албанският законодател регламентира, че неприкосновеността на депутата, за разлика от безотговорността, не е свързана с упражняването на парламентарните функции. Наказателната неприкосновеност на народните представители има за цел да гарантира нормалното функциониране на Народното събрание, свободата и независимостта на депутатите от останалите държавни власти и от други лица. Неприкосновеността, като присъща характеристика на парламентарния имунитет, е дефинирана във всички албански конституции.

Посоченият вид неприкосновеност на депутатите има ясно определен обхват на приложение, а именно: само в областта на наказателното право. Тя има личен характер, т.е. свързана е изключително с личността на депутата. Тя не се отнася до членовете на семейството му, до собствеността му, както и до неговите съучастниците в евентуално извършени престъпни деяния.

Наказателната неприкосновеност е свързана с мандата на народния представител. Тя го защитава срещу наказателно преследване,

¹ Constitution Of The Republic Of Albania, Text approved by referendum on 22 November 1998 and amended on 13 January 2007 Translated under the auspices of OSCE -Albania

² Конституция на Република България, Обн., ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от 13.07.1991 г., изм. и доп., бр. 85 от 26.09.2003 г., изм. и доп., ДВ, бр.18 от 25.02.2005 г., бр. 27 от 31.03.2006 г., бр. 78 от 26.09.2006 г. – Решение № 7 на Конституционния съд от 2006 г., бр. 12 от 6.02.2007 г., изм. и доп. ДВ, бр. 100 от 18 декември 2015 г.

започнато преди началото на мандата, което може да продължи и по време на него.

Значимостта на наказателната неприкосновеност на народния представител е обусловена от важния обществен характер на тази длъжност. В тази връзка, следва да се отбележи, че депутат не може да се откаже от имунитета си нито пред съдебен орган, нито пред Народното събрание. Също така всеки съдия е длъжен да отложи/прекъсне всяко производство, докато имунитетът на конкретното лице, което е народен представител, не бъде снет по установения ред.

Имунитетът на албанския депутат не е абсолютен, тъй като съгласно действащата правна уредба, той не действа в случаите на тежки престъпления, не се прилага в случаите на окончателно наказание и осигурява на съответното лице ограничена защита във времето. Компетентни да определят правната квалификация на престъплението, т.е. дали то е „тежко“ по смисъла на закона, са органите на съдебната власт.

На следващо място, албанският върховен закон регламентира, че органът, който дава разрешение (в случаите, когато е необходимо разрешение за наказателно преследване на депутати), е Народното събрание. Процедурата по даване на разрешение е регламентирана в Правилника за дейността на Народното събрание на Република Албания и Наказателно-процесуалния кодекс на страната. Искането за снемане на имунитет на народен представител се отправя от Главния прокурор до Народното събрание. Главният прокурор се ръководи от върховния закон и разпоредбите на чл. 288 и чл. 289 от Наказателно-процесуалния кодекс. В член 289, т. 1 са разписани кои действия на наказателно преследване (тъй като чл. 73, т. 2 от Конституцията се отнася само за наказателно преследване), прокурорът не може да извършва, без предварително да получи разрешение от Народното събрание. Всъщност тук сме изправени пред противоречие между разпоредбите на КРА, от една страна, и тези на Наказателно-процесуалния кодекс, от друга. Според върховният закон наказателното преследване на народен представител може да започне само с даване на разрешение от НС, а това означава, че на

прокурорът е забранено да извършва всякакви следствени действия. От друга страна, чл. 289 от Наказателно-процесуалния кодекс изброява редица следствени действия, КОИТО НЕ МОГАТ да се извършват без разрешение. Така че, въпреки факта, че Конституцията забранява всякакъв вид следствени действия, Наказателно-процесуалният кодекс забранява само някои от тях, тъй като е лесно да се разбере, че този списък не е изчерпателен от всички следствени действия, които могат да бъдат извършени по време на престъпление. Причината за това несъответствие между Конституцията и Наказателно-процесуалния кодекс вероятно е обстоятелството, че кодексът е изготвен и влязъл в сила много преди действащия върховен закон на страна.

Началото на наказателно преследване, по смисъла на действащото законодателство, е етапът на предварителното разследване. Следователно разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс относно действията, които могат да се извършват, дори и без даване на разрешение, вече са ненужни.

Процедурата по снемане на имунитета на депутат продължава с незабавното изпращане на искането на Главния прокурор от председателя на НС до Съвета за регулиране, имунитет и мандати (съкр. Съвета – този орган съгласно чл. 13, т. 3 и 4 от Правилника на НС, има правомощия да разгледа искането и да изготви съответния доклад за пленарната сесия), както и уведомяване на НС в първата пленарна сесия за постъпилото искане. Уведомява се и депутатът, за когото е поискано снемане на имунитета, като същият има право да представи в Съвета писмено или устно своите обяснения и възражения.

В 4-седмичен срок Съветът изготвя доклад за пленарната сесия, в който документ препоръчва отхвърляне или одобряване на искането на Главния прокурор. Докладът на Съвета няма обвързваща сила, тъй като посоченият орган има консултативна функция.

Разглеждането на искането за издаване на разрешение се поставя като първа точка от дневния ред на следващо заседание на НС (второ по ред) след представяне на доклада на Съвета. На това пленарно заседание първо се дава думата на депутата, за когото е внесено

искането, като той може да даде обяснения или да отговори на въпроси на останалите народни представители. След тези действия, НС на основание чл. 73, т. 4 от КРА с тайно гласуване решава дали да разреши или да не разреши образуване на наказателно производство срещу конкретния народен представител. Що се отнася до кворума, доколкото той не е определен от върховния закон, НС решава въпроса с обикновено мнозинство.

Правилникът за дейността на НС определя, че когато в рамките на 3 месеца от датата на подаване на съответното искане на Главния прокурор, НС не вземе решение, искането се счита за отхвърлено. По отношение на посочената хипотеза, в правната доктрина са изложени становища, че тя не следва да се прилата, тъй като не е разписана изрично в КРА.

Малко по-различно се развива процедурата в случаите, когато народният представител е задържан или арестуван. Съгласно чл. 119 от Правилника на НС, Главният прокурор незабавно уведомява председателя на НС, който от своя страна незабавно свиква Съвета за регулиране, имунитет и мандати, като представя представените от Главния прокурор документи и го моли да разгледа случая. Съветът в 2-дневен срок от уведомяването на председателя на НС проверява дали има основания за производството срещу арестувания или задържания депутат, след изслушване на Главния прокурор и задържания или арестувания депутат, и внася доклад за пленарната зала. Заседание на НС се провежда в 2-дневен срок от внасяне на отчета. НС с тайно гласуване трябва да реши дали да отмени мярката за неотклонение на депутата.

Освен във върховния закон, през различните етапи от развитието на албанската дър-

жава, статутът на албанските народни представители, е разписан и в различни нормативни актове, приети от Народното събрание³. Тези актове уреждат въпросите за възнагражденията на депутатите, декларирането на имуществото, избягването на конфликт на интереси, с цел предотвратяване на корупцията и борба с нея и други въпроси⁴. Такива актове са например, приетите с решение от Народното събрание на Република Албания „Кодекс за поведение на депутата на Народното събрание на Албания“⁵ и „Подробно ръководство към кодекса за поведение на депутатите на Народното събрание на Република Албания“⁶. В посочените документи са подробно разписани правилата относно поведението на депутатите, свързани с опазването на престижа им извън парламентарната им дейност, въведена е съща така забрана за използване на имуществото и материалните ресурси на Народното събрание за лични нужди на депутатите и други важни въпроси относно статута им.

Следва да се отбележи, че през последните десетилетия в Република Албания са извършени редица реформи в управлението на държавата, в правосъдната система, както и в нормативното регулиране на обществените отношения в различните стопански сектори. Този процес е израз на стремежа на Република Албания да отговори на европейските стандарти за правова и демократична държава, и да се присъедини към Европейския съюз. Обществени и парламентарни дискусии се провеждат от 2005г. и по отношение на същността и елементите на депутатския имунитет, и по-конкретно относно необходимостта и възможността за неговото ограничаване.

В Република България имунитетът на народните представители е регламентиран също на конституционно равнище. На първо

³ LAW No. 8550, dated 18.11.1999 STATUS OF MP; Law no. 9049, dated 10.04.2003 „On the declaration and control of assets, financial obligations of elected officials and some public servants“; Decision no. 166, dated 16.12.2004 of the Assembly of the Republic of Albania, „Rules of Procedure of the Assembly of Albania“, as amended; of Law no. 9367, dated 07.04.2005 „On the prevention of conflict of interests in the exercise of public functions“ 216) Article 73/2 of the Constitution

⁴ Prof. Dr. Prof. Xhezair Zaganjori, Dr. Aurela Anastasi Eralda (Methasani) Çani Rule of Law IN Constitution of the Republic of ALBANIAN

⁵ Assembly of Albania, *Code of Conduct of the Members of the Assembly of Albania*, Promulgated in SG, no. 61/2018

⁶ Decision no.19, dated 27.9.2018 of the Assembly of the Republic of Albania, „On The Approval Of The Detailed Guide For Behavior In The Assembly“

място, в чл. 69 от Конституцията на Република България (КРБ) е уредена **наказателната неотговорност на народните представители**. Съгласно посочената правна норма българските народни представители не носят наказателна отговорност за изказаните от тях мнения и за гласуванията си в Народното събрание. Тази конституционна гаранция е безусловно необходима предпоставка, за да има възможност един народен представител да осъществява възложените му от закона правомощия в защита на обществения интерес.

На второ място, българският законодател в чл. 70 от Конституцията е регламентирал **наказателната неприкосновеност на народните представители**. В сегашната си редакция чл. 70 от КРБ предвижда, че българските депутати не могат да бъдат задържани и срещу тях не може да бъде възбудено наказателно преследване, **освен за престъпления от общ характер**. Посочените хипотези могат да бъдат реализирани с разрешение на Народното събрание, а когато то не заседава на председателя на Народното събрание. Съгласно действащите конституционни разпоредби разрешение за задържане не се изисква при заварено тежко престъпление, но в такъв случай незабавно се известява Народното събрание, а ако то не заседава-неговият председател. През 2006г. с изменения в конституционната уредба се регламентира, че ако народният представител даде своето писмено съгласие, не е необходимо да се получи разрешение за възбудяване на наказателно преследване.

Посочените конституционни норми са тълкувани в решение на Конституционния съд на Република България по конституционно дело № 13 от 1992г. за тълкуване на чл. 69 и чл. 70 от КРБ и относно искане за обявяване на противоконституционност на чл. 100, ал. 3 и 6 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание⁷.

Решението на Конституционния съд има важно значение за прилагането на правния институт „имунитет на народните представители“, тъй като в него са изложени изводи относно неговата същност. По-конкретно, Конституционният съд заявява, че имунитетът на народните представители обхваща наказателната им неотговорност по чл. 69 от Конституцията и наказателната им неприкосновеност по чл. 70 от Конституцията. По отношение на съдържанието на посочените понятия, КС изрично потвърждава застъпените в българската правна доктрина становища, а именно:

- наказателната неотговорност представлява забрана за търсене на наказателна отговорност от народните представители за изказаните от тях **мнения и за гласуванията** в органите на Народното събрание и извън тях по време на пълномощията и след прекратяването им⁸. В тази хипотеза за народния представител не възниква изобщо наказателна отговорност.

- наказателната неприкосновеност представлява забрана за търсене на наказателна отговорност от народните представители по време на пълномощията им за извършени от тях престъпления от общ характер. т.е. престъпления, които се преследват от държавата. Тази неприкосновеност намира приложение, само през време на пълномощията на народните представители. Както отбелязва Професор Велчев в научните си трудове *„поради процесуалния характер на депутатската неприкосновеност, която е само един правопрепятстващ юридически фактор с временен характер, няма пречка народният представител да бъде подведен под наказателна отговорност след изтичане на мандата му.“*⁹ Забраната за задържане и наказателно преследване обхваща всички техни форми и действия. Срещу народните представители не могат да се извършват каквито и да е дейст-

⁷ Реш. № 10 от 27 юли 1992 г. по конституционно дело № 13 от 1992 г. за тълкуване на чл. 69 и чл. 70 от Конституцията и относно искане за обявяване на противоконституционност на чл. 100, ал. 3 и 6 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

⁸ **Велчев, Б.** Иmunитетът по наказателното право на Република България. С.: Софи-Р, с. 70 и сл.; Велчев, Б. Иmunитети от наказателна отговорност. – Народни съвети, № 10, 1989, с. 32–36.

⁹ **Велчев, Б.** Иmunитетът по наказателното право на Република България, Софи-Р, с. 89; **Велчев, Б.** Иmunитети от наказателна отговорност. – Народни съвети, №. 10, 1989, с. 32-36

вия за наказателно преследване без съответно разрешение¹⁰.

В посочено решение Конституционния съд заявява, че изразът „може да бъде възбудено наказателно преследване“ от посочената по-горе норма следва да се разбира като „даване разрешение на надлежните органи за образуване на предварително производство и предприемане следствени действия срещу народен представител за извършено от него тежко престъпление“. С оглед отправеното искане на народните представители по делото, КС обявява за противоконституционна разпоредбата на чл. 100, ал. 6 от действащия към момента Правилник за организацията и дейността на Народното събрание, която разписва, че народен представител не може да участва в заседанията на Народното събрание и неговите комисии, когато срещу него е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ или „домашен арест“. Тълкувателната дейност на върховните съдилища на двете държави има важно значение за развитието на анализирания правен институт.

От сравнително правния анализ на посочените по-горе конституционните разпоредби, регламентиращи депутатския имунитет в двете изследвани държави, могат да бъдат обобщени следните изводи:

В Република Албания институтът на наказателната неотговорност на народните представители не се прилага за престъплението „клевета“, докато в Република България няма уредено такова изключение. Следва да се отбележи, изложеното в българската правна доктрина становище, че „съдържанието на субективната страна на състава на престъплението клевета изключва възможността да се извърши клевета посредством добросъвестно изказване на мнение“.¹¹

По отношение на наказателната неприкосновеност на народните представители в Република Албания, възприетият законодателен подход е направил и не отговаря на целта на института. Действащата конституционна норма е архаична и неясна. Това е така, защото чл. 73, ал. 2 от КРА посочва, че народният представител не може да бъде на-

казателно преследван и арестуван, без разрешение на Народното събрание, **независимо какво престъпно деяние е извършил - от общ характер, престъпление, което се преследва по тъжа на пострадалия (т.е. от частен характер), тежко престъпление**. Едва в третата алинея на посочената разпоредба е включено изключение от правилото за искане на разрешение от НС, в случаите, когато е извършено тежко престъпление. Този подход създава неоправдани привилегии за албанските депутати и не осигурява защита на основните права и интереси на гражданите.

Уредбата на депутатската неприкосновеност в Република България е по-добра, тъй като българският законодател е регламентирал, че забраната за търсене на наказателна отговорност от депутатите по време на мандата им намира приложение за извършени от тях престъпления **от общ характер**. И тук обаче остават без защита правата на българските граждани, които са пострадали от престъпленията от частен характер, извършени от народни представители.

III. Заключение

Имунитетът на депутатите е правен институт, който преди десетилетия демократичното общество успява да извоюва за членовете на представителния си орган в държавното управление. Регламентирането на имунитета на народните представители във върховния закон на една държава е най-сериозната гаранция за ефективното упражняване на законодателната власт. Република Албания и Република България вече са въвели тази съществена гаранция в правните си системи, с което те са постигнали минимално необходимото равнище за пряка защита на правата на депутатите си, а също така и за косвената защита на правата и свободите на своите граждани.

Динамичното развитие на съвременните отношения обаче изисква законодателят да отчита настъпилите промени в обществения живот, които оказват влияние върху почти всички правни институти, включително и върху депутатския имунитет. В този смисъл, законодателят следва периодично да извършва обстоен

¹⁰ КС на РБ, Реш. № 10 от 27 юли 1992 г. по конституционно дело № 13 от 1992 г.

¹¹ **Велчев, Б.** За имунитета на народните представители. – Съвременен право, 1999, № 4, с. 74–85.

преглед относно резултатите от прилагането на анализирания институт от приемането му до днес, за да се оцени неговата целесъобразност и необходимостта от усъвършенстването му. Посредством историческия метод на тълкуване следва да се направи оценка дали мотивите и целите на законодателя при първоначалното уреждане на института съответстват на съвременните отношения, както и дали са съобразени с действащите норми на международното и европейското право.

През последните години в Република България и в Република Албания все по-често се повдига въпросът за изменение на анализирания институт в насока ограничаване или премахване на имунитета на народните представители. В българската правна доктрина несъвършенствата и празнотите в уредбата на депутатския имунитет са дефинирани още преди десетилетия от видни български юристи и днес техните анализи придобиват особено актуално значение¹².

Значителното нарастване на броят на казусите, при които има твърдения за извършени злоупотреби и престъпления от страна на лица, които са се кандидатирали за народни представители или вече са народни представители, изостри вниманието и нетърпимостта на българското и албанското общество. За тази тенденция в Република България свидетелстват и увеличеният броя искания на Главния прокурор на Република България за даване на разрешение за възбуждане на наказателно преследване от НС в рамките на последните десетилетия по отношение на лица, за които се твърди че са извършили най-често престъпленията търговия с влияние, подкуп и други престъпни деяния.¹³ Все по-често в Република България се срещат случаи, при които лица се кандидатираат за народни представители с цел да избегнат реализиране на наказателна отговорност, защото „когато

имунитетът на народен представител възникне по време на незавършено /висящо/ дело, наказателното производство трябва да бъде спряно.“¹⁴ /такива случаи имаше на парламентарните избори през април 2021г./

Като съществени пропуски в действащата уредба на института в Република България и в Република Албания могат да бъдат посочени обстоятелствата, че :

Българските народните представители **не могат** по време на мандата си да бъдат подведени под наказателна отговорност и да бъдат задържани за престъпления, които се преследват по тѣжба на пострадалия, а в **Република Албания в относимата разпоредба изцяло липсва определяне на характера на престъпленията, които могат да бъдат извършени от депутатите и за които може да бъде възбудено наказателно преследване**. Българският законодател приема, че престъпленията от частен характер са с по-ниска степен на обществена опасност, но с тях също се засягат основни права и интереси на български граждани. Именно поради тази причина е недопустимо в една правова държава да съществува положение, при което гражданите са лишени от правна закрила.

За отнемането на имунитета на народен представител по албанското и българското право е необходимо изрично мотивирано искане на Главния прокурор. Това искане е предпоставка за отнемане на имунитета от НС. Тук не следва да се изключва, макар и хипотетична, възможността Главният прокурор да не отправи такова искане, независимо че са налице предпоставки за това. Ако липсва ясен законоустановен механизъм за контрол върху дейността на Главния прокурор, насочена към отправяне на такова искане, на практика може да не се стигне до възбуждане на наказателно преследване против народен представител. Възможна е и хипотезата, при която НС да не

¹² **Велчев, Б.** Имунитети от наказателна отговорност. – Народни съвети, № 10, 1989, с. 32–36; Велчев, Б. За имунитета на народните представители. – Съвременно право, 1999, № 4, с. 74–85; **Велчев, Б.** Имунитетът по българското наказателно право. С.: Софи-Р, 2001, 251 с.

¹³ Напр. Реш. на НС от 22.06.2006 г. по искането на Борис Велчев, главен прокурор на Република България, за даване на разрешение за възбуждане на наказателно преследване срещу Волен Николов Сидеров, народен представител в 40-то Народно събрание; Реш. на НС от 16.11.2007 г. по искането на Борис Велчев, главен прокурор на Република България, за даване на разрешение за възбуждане на наказателно преследване срещу Борислав Янчев Ноев, народен представител в 40-то Народно събрание;

¹⁴ Реш. № 454 от 10.12.2001 г. по н. д. № 433 от 2001 г., I н. о., докладчик съдия Пламен Томов.

даде съгласие за възбуждане на наказателно преследване срещу народния представител, ако се ръководи от политически интереси, например, когато съответният депутат членува в партията, която има мнозинство в парламента (хипотезата е относима и за двете държави).

В заключение, считам че основната цел на депутатския имунитет е да гарантира пълноценното функциониране на висшия колективен орган в държавата-Народното събрание, като за изпълнението на тази цел се осигурява независимостта и свободата на неговите членове. За постигането на тази цел не е необходимо създаване на привилегировано положение на народните представители. Ето защо, считам че в двете държави е необходимо да се запази **наказателната неотговорност на народните представители**, тъй като може да се приеме, че тя допринася за изпълнение на целите на института, но след като се усъвършенстват разпоредбите на чл. 73 от КРА и чл. 69 от КРБ при провеждане на прецизен анализ на въпроса дали за всяко изказано от депутата „мнение“ не следва да се носи отговорност и да **отпадне напълно наказателната неприкосновеност на народните представители**.

Посочените препоръки *de lege ferenda* ще гарантират, че народните представители не са поставени над закона и над останалите граждани, с което ще се възвърне и доверието на българското и албанското общество.

БИБЛИОГРАФИЯ / REFERENCES

1. Prof. Dr. Prof. Xhezair Zaganjori, Dr. Aurela Anastasi, Eralda (Methasani) Çani Rule of Law IN Constitution of the Republic of Albanian;
2. **Велчев, Б.** Имунитети от наказателна отговорност, сп. „Народни съвети“, № 10, 1989. // **Velchev, B.** Imuniteti ot nakazatelna otgovornost, sp. „Narodni saveti“, № 10, 1989.
3. **Велчев, Б.** За имунитета на народните представители. – Съвременно право, № 4, 1999. // **Velchev, B.** Za imuniteta na narodnite predstaviteli. – Savremenno pravo, № 4, 1999.
4. **Велчев, Б.** Имунитетът по българското наказателно право. С.:, Софи-Р, 2001. // **Velchev, B.** Imunitetat po balgarskoto nakazatelno pravo. S.:, Sofi-R, 2001.

Закопи и съдебна практика:

5. Assembly of Albania, *Code of Conduct of the Members of the Assembly of Albania*, Promulgated in SG, no. 61/2018;
6. Constitution Of The Republic Of Albania, Text approved by referendum on 22 November 1998 and amended on 13 January 2007 Translated under the auspices of OSCE –Albania;(Kushtetuta e Shqiperise)
7. Decision no. 19, dated 27.9.2018 of the Assembly of the Republic of Albania, “*On The Approval Of The Detailed Guide For Behavior In The Assembly*”;
8. Decision no. 166, dated 16.12.2004 of the Assembly of the Republic of Albania, „*Rules of Procedure of the Assembly of Albania*”, as amended;
9. LAW No. 8550, dated 18.11.1999 STATUS OF MP;
10. Law no. 9049, dated 10.04.2003 “On the declaration and control of assets, financial obligations of elected officials and some public servants”;
11. Law no. 9367, dated 07.04.2005 “On the prevention of conflict of interests in the exercise of public functions” 216) Article 73/2 of the Constitution;
12. Конституция на Република България, Обн., ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от 13.07.1991 г., изм. и доп., бр. 85 от 26.09.2003 г., изм. и доп., ДВ. бр.18 от 25.02.2005 г., бр. 27 от 31.03.2006 г., бр.78 от 26.09.2006 г. - Решение № 7 на Конституционния съд от 2006 г., бр. 12 от 06.02.2007 г., изм. и доп. ДВ. бр.100 от 18 Декември 2015 г.; // Konstitutsiya na Republika Balgariya, Obn., DV, br. 56 ot 13.07.1991 g., v sila ot 13.07.1991 g., izm. i dop., br. 85 ot 26.09.2003 g., izm. i dop., DV. br.18 ot 25.02.2005 g., br. 27 ot 31.03.2006 g., br.78 ot 26.09.2006 g. - Reshenie № 7 na Konstitutsionniya sad ot 2006 g., br. 12 ot 06.02.2007 g., izm. i dop. DV. br.100 ot 18 Dekemvri 2015 g.;
13. Решение на Конституционен съд на Република България № 10 от 27 юли 1992 г. по к. д. № 13 от 1992 г. за тълкуване на чл. 69 и чл. 70 от Конституцията и относно искане за обявяване на противоконституционност на чл. 100, ал. 3 и 6 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание. // Reshenie na Konstitutsionen sad na Republika Balgariya № 10 ot 27 yuli 1992 g. po k. d. № 13 ot 1992 g. za talkuvane na chl. 69 i chl. 70 ot Konstitutsiyata i odnosno iskane za obyavyavane na protivokonstitutsionnost na chl. 100, al. 3 i 6 ot Pravilnika za organizatsiyata i deynostta na Narodnoto sabranie.